

Η πατερική στάση απέναντι στο θεσμό της παλλακείας

Ορθοδοξία / Ποιμαντική

Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας – Εκπαιδευτικός

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/10Mevzu>]

δ) Οι Πατέρες αντιμετώπιζαν με μια ανεκτική στάση την παλλακεία, θεωρώντας την ως μια εξευγενισμένη μορφή πορνείας ή ως «συνεσταλμένη εις μίαν γυναίκα πορνεία^[82]». Η παραπάνω ανεκτική στάση αποτυπώνεται στον 26^ο κανόνα του Μ. Βασιλείου, ο οποίος επιτάσσει να χωρίζουν αυτοί που συνδέονται με πορνική σχέση. Αν όμως δέχονται με κάθε τρόπο τη συζυγική συγκατοίκηση, να γνωρίζουν το επιτίμιο της πορνείας και να καθίσταται η επιλογή τους επιτρεπτή, «για να μη γίνει τίποτα χειρότερο^[83]». Διαπιστώνεται ως εκ τούτου, η ταυτόχρονη περιστροφή της ποιμαντικής αντιμετώπισης της παλλακείας γύρω από τους άξονες της ακρίβειας και της οικονομίας, στάση η οποία κατά τη γνώμη μας πρέπει να διαπνέει και την σύγχρονη ποιμαντική προσέγγιση του προβλήματος από τους σύγχρονους ποιμένες.

Οι Πατέρες δεν απέρριπταν από την Εκκλησία συλλήβδην και διαπαντός όσους επέλεγαν τη λύση της παλλακείας αντί του γάμου. Η Εκκλησία άλλωστε δεν αποκλείει συλλήβδην και διαπαντός κανέναν. Οφείλουμε να επισημάνουμε ότι η παλλακική σχέση, μολονότι εκλαμβάνονταν μεν εξ αυτών ως μια εξευγενισμένη μορφή πορνείας και συνιστούσε παρεκτροπή που αντιμετωπίζεται με τα πνευματικά επιτίμια της πορνείας, διακρίνεται σαφώς από την πορνεία εκ των ερμηνευτών των Ιερών Κανόνων^[84]. Όπως επισημαίνει στην έγκυρη μελέτη του ο καθηγητής κανονικού Δικαίου κ. Μπούμης, τόσο ο Βαλσαμών, όσο και ο Μέγας Φώτιος αναδεικνύουν με σαφή τρόπο τη διαφορά παλλακής και πόρνης^[85]. Αποδεικνύεται λοιπόν, πως οι Πατέρες της Εκκλησίας εργάζονταν κατά τρόπο που εξασφάλιζε: α) την υπογράμμιση του ασυμβιβάστου μεταξύ της παλλακικής σχέσης και του χριστιανικού γάμου, πράγμα που επισημαίνεται και από την αναγκαιότητα επιβολής πνευματικών επιτίμων στον διαπράξαντα το συγκεκριμένο αμάρτημα,

την οποία τονίζει ο 26^{ος} κανόνας του Μεγάλου Βασιλείου και β) τη κατανόηση με φιλόσοφο πνεύμα, της ανθρώπινης αδυναμίας, που επιτάσσει στους ποιμένες να επιτρέπουν τελικά τη συζυγική συμβίωση όσων συνάπτουν παλλακική σχέση, προκειμένου να αποφευχθούν τα χειρότερα.

Το πνεύμα της διάκρισης των Πατέρων, το οποίο αναδεικνύει στη μελέτη του ο Μπούμης, οφείλει να επικαιροποιήσει στην σύγχρονη εποχή η ποιμαίνουσα Εκκλησία. Οφείλουμε να δεχτούμε την εγκυρότητα της θέσης που διατυπώνεται στο παραπάνω άρθρο, σύμφωνα με την οποία, « το Σύμφωνο Ελεύθερης Συμβίωσης κατατάσσει μεν το ανδρόγυνο στη κατάσταση της παλλακείας, πλην όμως αυτό κινδυνεύει να εκπέσει ένεκα άλλων του άρθρων, που ενισχύουν την προσωρινότητα και αβεβαιότητα που διαπνέει την πορνεία, στη κατάσταση της ελεύθερης πορνείας^[86] ». Με δεδομένη την ισχύ της διαπίστωσης αυτής και λαμβανομένης υπόψη μας της ιεροκανονικής παραδόσεως της Εκκλησίας, όπως αναδείχθηκε παραπάνω, οφείλουμε ως ποιμαντικοί επιστήμονες να προβληματιστούμε σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να « ενισχύσουμε κάθε τι που συμβάλλει στη μονιμότητα και σταθερότητα αυτής της συμβίωσης και άρα οικοδομεί την έννοια του γάμου^[87] » και ταυτόχρονα να αποδυναμώσουμε « ό,τι συντελεί στην προσωρινότητα, την αποσταθεροποίηση και την αβεβαιότητα αυτής της συμβίωσης^[88] ».

Οι σύγχρονοι ποιμένες οφείλουν να προβούν σε αναζήτηση των ζευγαριών, που επιλέγουν τη μορφή της ελεύθερης ή νομικά ρυθμισμένης συμβίωσης και όχι να εμπεδώσουν ποιμαντικές πρακτικές, οι οποίες θα διαβιβάσουν το μήνυμα του αποκλεισμού από την Εκκλησία στους παραπάνω αποδέκτες του. Αντ' αυτού οι σύγχρονοι ποιμένες οφείλουν να εκπέμψουν ένα προσκλητήριο συνάντησής τους με όλους αυτούς τους ανθρώπους, προκειμένου να επικοινωνήσουν και να διαλεχτούν. Αυτό το προσκλητήριο αναζήτησής τους απορρέει από την ίδια την ποιμαντική αποστολή του ποιμένα κάθε εποχής, ο οποίος ως « καλός ποιμήν » οφείλει να αναζητήσει το « απολωλός » και να το επαναφέρει με ασφάλεια στη μάνδρα της Εκκλησίας^[89].

Ο υπερτονισμός της πρυτανεύουσας ποιμαντικής αρχής ότι κανείς δεν αποκλείεται από την αγάπη του Θεού, θα συμβάλλει θετικά στην αποδοχή αυτής της πρόσκλησης^[90]. Οι ποιμένες λοιπόν, οφείλουν να μην υιοθετήσουν επουδενί μια στάση περιφρόνησης αυτών των ζευγαριών, αλλά τουναντίον να τα απευθύνουν ένα προσκλητήριο συνάντησης, το οποίο αποτελεί το πρώτο βήμα μιας συνολικής στοχευμένης επί του θέματος ποιμαντικής παρέμβασης. Τέσσερις συνολικά όροι περιγράφουν τα επιμέρους στάδια αυτής της παρέμβασης: Πρόσκληση, Ένταξη, Εξατομικευμένη Ποιμαντική Συμβουλευτική και Γάμος. Την πρόσκληση αυτών των

ζευγαριών θα ακολουθεί η απόπειρα σταδιακής ενσωμάτωσής τους από την περιφέρεια στον ευχαριστιακό πυρήνα της ενοριακής ζωής. Ο ποιμένας οφείλει να εντάξει βαθμιαία όλα αυτά τα ζευγάρια στην πνευματική ατμόσφαιρα της Εκκλησίας και ενισχύοντας τη συνεκτική δύναμη που διέπει τη λειτουργία της σχέσης τους να εργαστεί στη κατεύθυνση της μετατροπής αυτής της συμβίωσης σε γάμο.

[Συνεχίζεται]

[82] Μπούμης Π., όπ. παρ. Βλ. σχ. Ράλλης Κ., όπ. παρ. σσ. 251-254.

[83] « Η πορνεία γάμος ουκ έστιν, αλλ ουδέ γάμου αρχή. Ωστε, εάν η δυνατόν τους κατά πορνείαν συναπτομένους χωρίζεσθαι, τούτο κράτιστον. Εάν δε στέργωσιν εκ παντός τρόπου το συνοικέσιον, το μεν της πορνείας επιτίμιον γνωριζέτωσαν, αφιέσθωσαν δε, ίνα μη χείρόν τι γένηται. » : Ακανθόπουλος Π., όπ. παρ. σσ. 538-539.

[84] Για τη διαφορά παλλακείας και πορνείας βλ. σχ. Νικολόπουλος Π., « Ελεύθερη Συμβίωση και Ιερά Σύνοδος », *Χριστιανική* 5, 2008, Φ. 778 (1091) σ. 5.

[85] Μπούμης Π., όπ. παρ.

[86] Όπ. παρ.

[87] Όπ. παρ. σ. 441.

[88] Όπ. παρ.

[89] Σταυρόπουλος Α., *Επιστήμη και Τέχνη της Ποιμαντικής*, Αθήνα 1997, σσ. 38-39.

[90] Για τη καθολικότητα της διαποίμανσης βλ. σχ. όπ. παρ. σσ. 41-42.

<http://bitly.com/1ILiQOf>